

Енергетична незалежність сільських територій як пріоритетна модель розвитку: міжнародний та вітчизняний досвід

2020

Редакційна колегія:

Аранчій В. І. – ректор Полтавської державної аграрної академії, кандидат економічних наук, професор.

Горб О. О. – проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, Полтавської державної аграрної академії, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Калініченко А. В. – професор Інституту технічних наук Опольського університету, доктор сільськогосподарських наук, професор Полтавської державної аграрної академії.

Писаренко П. В. – перший проректор Полтавської державної аграрної академії, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Рафал Ребілас – проректор з міжнародних відносин Академії WSB, доктор економічних наук, професор.

Чайка Т. О. – начальник редакційно-видавничого відділу Полтавської державної аграрної академії, кандидат економічних наук.

Яснолоб І. О. – доцент кафедри підприємництва і права, начальник науково-дослідного сектору Полтавської державної аграрної академії, кандидат економічних наук, доцент.

Енергетична незалежність сільських територій як пріоритетна модель розвитку: міжнародний та вітчизняний досвід : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 20 травн. 2020). Полтава : РВВ ПДАА, 2020. 190 с.

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної конференції за результатами досліджень щодо забезпечення енергетичної незалежності сільських територій як пріоритетної моделі розвитку з урахуванням міжнародного та вітчизняного досвіду.

Збірник тез є частиною науково-дослідної теми Полтавської державної аграрної академії «Концепція розвитку енергоефективних і енергонезалежних сільських територій задля зміцнення конкурентоспроможності національної економіки» (номер державної реєстрації 0119U100028 від 10.01.2019 р.).

Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів й здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно-правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика розвитку сільських територій на засадах енергоефективності й енергонезалежності.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Куркіна Вероніка Михайлівна
ЗВО ступеня «Магістр» спеціальності 073 «Менеджмент»
Лопушинська Олена В'ячеславівна
асистент кафедри менеджменту
ORCID ID: 0000-0001-5201-9027
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ОБ'ЄДНАНИХ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТУ

У сучасних умовах сільські території України стикаються з низкою проблем у соціальній, економічній і екологічній сферах життєдіяльності, причому їхня кількість із роками має тенденцію до зростання. Окреме місце у ряді всіх негативних процесів, на наш погляд, варто приділити проблемі енергозабезпечення. Дане питання особливо гостро постає через ряд як об'єктивних, так і суб'єктивних причин, а саме: постійне підвищення цін на традиційні енергоносії, зростання антропогенного навантаження на навколишнє середовище, високу ступінь залежності вітчизняної енергетики від іноземних енергоносіїв, недосконалий енергоменеджмент громад на локальному рівні, пасивність населення до впровадження енергозберігаючих технологій. Усі вищезазначені фактори мають негативний вплив і стають на заваді забезпеченню сталого розвитку як самих сільських територій, так і країни в цілому. Отже, дана проблема є актуальною, потребує дослідження і пошук шляхів її вирішення.

Поняття «енергетичний менеджмент» є синонімом управління енергоспоживанням. Система енергоменеджменту – це окремий вид управлінської діяльності, який спирається на спеціальну політику органів самоврядування у питаннях використання енергоресурсів, має власні цілі та завдання, відповідну організаційну структуру, кадрове та інформаційне забезпечення, особливі процедури планування, впровадження, оцінки діяльності у сфері енергокористування [2].

Впровадження реформи децентралізації надає новим громадам більше повноважень, ресурсів, та водночас і більше відповідальності за добробут і якість життя громади. Сьогодні на енергоресурси ОТГ можуть витрачати левову частку свого бюджету – до 80 %. Ці кошти можна зекономити та направити на інші сфери розвитку завдяки впровадженню системи енергетичного менеджменту, перспективні напрями якого зазначені в таблиці.

Таблиця. Перспективні напрями забезпечення сталого розвитку об'єднаних сільських територіальних громад України в контексті реалізації системи енергоменеджменту

Економічний	Екологічний	Соціальний	Управлінський
– виявлення перспектив інвестування в розвиток відновлювальної енергетики тієї чи іншої сільської території; – створення пільгових умов для діяльності фондів, які задіяні в реалізації політики енергозбереження; – введення зниженої відсоткової ставки на кредити для фінансування сфери відновлювальної енергетики; – надання з бюджету субсидій і дотацій на впровадження заходів енергозбереження; – заохочення обміну інноваційними технологіями у енергетичній галузі між ОТГ, регіонами, країнами.	– перехід від використання традиційних джерел енергії до раціонального використання енергоресурсів (у т.ч. заміна їх відновлювальними); – запровадження екологічних і органічних технологій у сфері сільського господарства задля підвищення ефективності використання сільського сподарських угідь; – введення системи утилізації відходів.	– проведення енергоаудиту серед мешканців і суб'єктів господарювання задля визначення їхньої потреби в енергоресурсах і готовності до контролю над їх споживанням і використанням; – формування позитивного іміджу енергозбереження шляхом інформування підприємств на території ОТГ і мешканців про його переваги та вигоди (популяризація через ЗМІ); – створення нових робочих місць в енергетичній сфері задля розвитку підприємництва та зменшення рівня урбанізації.	– активізація утворення ОТГ як основного суб'єкта енергоменеджменту сільських територій; – введення посади енергоменеджера в ОТГ; – встановлення партнерських зв'язків із бізнес-структурами та їхнє залучення до участі у впровадженні проєктів сталого розвитку; – створення та впровадження стратегій, програм і проєктів із енергозбереження та підвищення енергоефективності сільських територій, враховуючи особливості їхнього розташування та ресурсного потенціалу.

Джерело: сформовано та доповнено авторами на основі [3].

Варто зазначити, що при розробці алгоритму системи енергоменеджменту, механізмів її впровадження для ОТГ варто брати до уваги добровільні міжнародні стандарти ISO 50001:2011 «Система управління енергією»,

розроблених Міжнародною організацією зі стандартизації, що побудована на методології постійного поліпшення «Плануй-Виконай-Перевір-Дій» [1].

Надихнувшись зарубіжним досвідом, українські громади теж стають на шлях підвищення енергоефективності. У більшості випадків першим їхнім кроком є введення посади енергоменеджера, його якісна підготовка та навчання, що підтверджує необхідність наявності такого управлінського ресурсу для забезпечення максимально можливого позитивного ефекту.

Таким чином, для широкого впровадження в Україні енергетичного менеджменту як системи, що забезпечує ефективний енергоекономічний розвиток, необхідні організація і державна підтримка. Важливо відмітити, що для досягнення очікуваного ефективного результату система енергоменеджменту ОТГ повинна бути збалансованою, раціональною, конкурентоспроможною та базуватися на принципах цілеспрямованості, логістичності, безпеки, співпраці та стимулювання.

Аналіз світового та вітчизняного досвіду розробки та впровадження концепцій енергоменеджменту на рівні самоврядних територіальних одиниць дозволяє стверджувати про можливість їхнього успішного застосування в Україні. Притому, чим раніше місцева влада візьме під контроль дане питання, тим більше шансів у таких громад на успішне майбутнє.

Бібліографічний список

1. ДСТУ ISO 50001:2011 Енергозбереження. Системи енергетичного менеджменту. Вимоги та настанови щодо застосування. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=60876 (дата звернення: 08.05.2020 р.)
2. Іншеков Є. М., Нікітін Є. Є., Тарновський М. В., Чернявський А. В. Посібник з муніципального енергетичного менеджменту. Київ : Поліграф плюс, 2014. 238 с.
3. *Середа О. В., Федорусь Л. А.* Сталий розвиток сільських територій в контексті реалізації політики енергозбереження. *Економічний форум*. Луцьк : Луцький НТУ. 2017. № 2. С. 175–181.